

۲۰ ترفند برای ایجاد شادی در فرایند یاددهی - یادگیری

ترجمه‌ی: مهشید باستانیپور مقدم

اشاره

ما آدم بزرگ‌ها، گاهی وقت‌ها باید کمی سرحال شویم تا بتوانیم روز را با نشاط بیشتری شروع کنیم. شروع کلاس درس هم چیزی شبیه شروع هر روز از زندگی است. بنابراین، هم ما و هم دانش‌آموزانمان، به تلنگرهای کوچکی برای شروع کلاس، تداوم نشاط در حین تدریس و دنبال کردن مفاهیم درسی با شیوه‌هایی غیر از شیوه‌های رایج و کسل‌کننده، نیاز داریم. مطلبی که می‌خوانید، ۲۰ نکته برای شروع کلاسی با نشاط، به ویژه در روزهای نخست سال تحصیلی است. توجه به این نکات، به ویژه برای تدریس درس‌های ریاضی، علوم و زبان آموزی که آموزش و فراگیری آن به برنامه ریزی و مقدمه چینی نیاز دارد، راهگشاست. در نظر داشته باشید، اگرچه در این نوشته ۲۰ روش برای یادگیری کیفی ارائه می‌شود، ولی این بیست با آن بیستی که خانواده‌ها و برخی از آموزگاران در پی دست‌یابی به آن هستند، فرق دارد.

یک شروع شاد

۵. تلاش کنیم مباحث درسی را با ساده‌ترین زبان ممکن به دانش‌آموزان بیاموزیم.

۶. برای آن که تدریس از حالت خشک و بی‌روح خارج شود، کتاب‌های کمک‌آموزشی یا حتی داستانی - معمایی را به دانش‌آموزان معرفی کنیم تا به فراگیری مباحث درسی علاقه‌مند شوند. این کتاب‌ها باید در راستای تهیه‌ی دانش‌آموزان به مطالعه‌ی بیشتر مباحث درسی باشد. مثل کتاب‌هایی که با طرح بازی و معما مباحث درسی را تکرار و تمرین می‌کنند.

شادی در طول تدریس

برای تداوم حس شادی و نشاط در طول تدریس، این نکات را به یاد بسپاریم:

۷. آموزش را بر پایه‌ی دانسته‌های دانش‌آموزان شروع کنیم. یعنی تا پیش از رفع اشکالات درسی آن‌ها، مبحث جدید را شروع نکنیم. اما برای رفع اشکال نیز از همان روش‌های پیشین استفاده نکنیم.
۸. برای درس زبان انگلیسی، پیش از شروع درس جدید، با کلمات قبلی یا کلمه‌ی جدید درس جدید، جملات طنزی بسازیم و برای بچه‌ها معنی کنیم تا درس جدید را با پیش‌زمینه‌ی شادی شروع کنند.
۹. با طرح پرسش‌های کوتاه و کلیدی، بچه‌ها را برای ورود به مبحث جدید آماده کنیم. این سؤال‌ها بهتر است حالت طنز و سرگرمی داشته باشند.
۱۰. به بچه‌ها کمک کنیم در حین فراگیری مباحث درسی، کلیدهایی

۱. کلاس را با ارزیابی مباحث درسی آموخته شده در جلسه‌ی قبل، شروع کنیم؛ اما نه به صورت سؤال و جواب معمولی، بلکه با روشی غیرمستقیم مثل یک بازی یا طرح معمایی با یک سؤال مرتبط با مفاهیم درسی.

۲. برای آموزش بهتر مطالب درسی برنامه‌ریزی کنیم تا ارتباط بیشتری بین ما و دانش‌آموزان برقرار شود. برای رسیدن به شرایط مطلوب و برنامه‌ی مناسب، به این سؤال‌ها جواب بدهیم:

● چه طور و با چه روشی از میزان معلومات دانش‌آموزان درباره‌ی مطلب درسی آگاه شویم؟ (نوعی محک زدن غیرمستقیم اطلاعات دانش‌آموزان).

● چه طور می‌توانیم اطلاعات و معلومات نادرست جاگرفته در ذهن دانش‌آموزان را تصحیح کنیم؟

● برای نزدیک شدن به زبان آموزشی دانش‌آموزان، چه باید کرد؟ این موضوع به ویژه برای آموزش زبان دوم که به زبان و روش خاصی نیاز دارد، مهم‌تر است.

۳. به شیوه‌های متفاوت آموزشی مثل شیوه‌های کلامی، بازی‌های آموزشی و... مسلط شویم تا بتوانیم با ایجاد نشاط بیشتر، کلاس درس را آغاز کنیم.

۴. از ابزارهای آموزشی مثل نقشه‌های راهنما، نمودارها، تصاویر مرتبط با مباحث درسی و فیلم‌های آموزشی استفاده کنیم. استفاده از این ابزارها به ویژه پیش از ورود به مرحله‌ی اصلی آموزش مباحث درسی، بسیار مهم است.

دفتر انتشارات کمک آموزشی

آشنایی با مجله های رشد

مجله های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می شوند:

مجلات دانش آموزی (به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال)

تحصیلی منتشر می شوند

- + **رشد کودک** (برای دانش آموزان ابتدایی و پایه ی اول دوره ی ابتدایی)
- + **رشد نوآموز** (برای دانش آموزان پایه های دوم و سوم دوره ی ابتدایی)
- + **رشد دانش آموز** (برای دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم دوره ی ابتدایی)
- + **رشد نوجوان** (برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)
- + **رشد جوان** (برای دانش آموزان دوره ی متوسطه)

مجلات عمومی (به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال)

تحصیلی منتشر می شوند

- + **رشد آموزش ابتدایی**، **رشد آموزش راهنمایی تحصیلی**، **رشد تکنولوژی آموزشی**، **رشد مدرسه فردا**، **رشد مدرسه مدرسه**، **رشد معلم**

مجلات تخصصی (به صورت فصلنامه و ۴ شماره در سال منتشر می شوند)

- + **رشد برهان** (مجموعه ریاضی برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)، **رشد برهان متوسطه** (مجموعه ریاضی برای دانش آموزان دوره ی متوسطه)، **رشد آموزش قرآن**، **رشد آموزش معارف اسلامی**، **رشد آموزش زبان و ادب فارسی**، **رشد آموزش هنر**، **رشد مشاور مدرسه**، **رشد آموزش تربیت بدنی**، **رشد آموزش علوم اجتماعی**، **رشد آموزش تاریخ**، **رشد آموزش جغرافیا**، **رشد آموزش زبان**، **رشد آموزش ریاضی**، **رشد آموزش فیزیک**، **رشد آموزش نجومی**، **رشد آموزش زیست شناسی**، **رشد آموزش زمین شناسی**، **رشد آموزش فلسف و حقیقه ای**

مجلات رشد عمومی و تخصصی برای معلمان، معلمان، مدیران و نادر

ادوایی، دانشجو یان، مراکز تربیت معلم و رشته های دیگری دانشگاه ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می شوند.

* نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴

آموزش و پرورش - بلاک ۲۶۸ - دفتر انتشارات کمک آموزشی

* تلفن و شماره: ۰۲۱۸۳۹۱۸۶

را برای فراگیری بهتر در نظر بگیرند؛ مثل ارتباط بین نکات درسی، ارتباط بین مباحث درسی، یا مثال هایی که با یادآوری آن ها، نکات کلیدی مباحث درسی را به یاد بیاورند.

۱۱. در حین تدریس، از بچه ها بخواهیم با استفاده از مداد رنگی، زیر نکاتی که ما روی آن ها تاکید می کنیم، خط بکشند. به این ترتیب، نکات کلیدی مبحث درسی، سریع تر در ذهنشان حک می شوند؛ علاوه بر این که ظاهر کتاب هایشان هم شادتر خواهد شد!

۱۲. به جای تکرار و تمرین طولی وار، از آن ها بخواهیم نکات مهم را خلاصه برداری کنیم و خلاصه برداری را با توجه به سن و نیازشان به آن ها یاد بدهیم.

۱۳. به دانش آموزان یاد بدهیم چه طور نمادها یا مثال های بیرونی را برای مباحثی که یاد می گیرند، پیدا کنند تا مطالب درسی بهتر در ذهنشان جا بگیرد. مثلاً کاربرد آهن ربا در زندگی واقعی، استفاده از چرخ و نقش آن در تسهیل زندگی ما و...، بهتر است خودمان این مثال ها را به آن ها بگوییم تا به تدریج به این کار عادت کنند.

۱۴. برای درس فارسی، بهترین راه آموزش بهتر، تشویق دانش آموزان به مطالعه ی آزاد است. از معرفی کتاب های ساده شروع کنیم و از آن ها بخواهیم هر بار کتابی را که معرفی کرده ایم، همراهشان بیاورند و چند صفحه از آن را در کلاس بخوانند. این کار آموزش را از حالت خشک و یکنواخت خارج میکند.

۱۵. از دانش آموزان بخواهیم هر جلسه پیش از حضور در کلاس، مبحثی را که قرار است تدریس شود، بخوانند تا کمی با آن آشنا شوند. آگاهی، حتی در حد آشنایی با اصطلاحات درس جدید، باعث آرامش و مشارکت بیشتر آن ها در حین تدریس می شود.

۱۶. از هر وسیله ی کمک آموزشی که به فراگیری بهتر و بیشتر دانش آموزان کمک میکند، استفاده کنیم.

پس از مدرسه

تدریس یا بهتر بگوییم فرایند یاددهی - یادگیری، با پایان یافتن ساعت کلاس تعطیل نمی شود و در واقع نباید بشود. برای همین، این تکالیف را برای آن ها مشخص کنیم:

۱۷. از تکلیف منزل جداً پرهیز کنیم؛ مگر در حدی که نکات جالب و جدیدی را به معلومات دانش آموزان اضافه کند.

۱۸. کتاب های کمک آموزشی مناسب و تأثیر گذار را انتخاب و هر روز حداکثر پنج تمرین را برای آن ها مشخص کنیم. همین تعداد تمرین به عنوان تکلیف منزل کافی است.

۱۹. از آن ها بخواهیم، اخبار را گوش کنند و خبرهایی را که به نظرشان جالب است، یادداشت کنند تا برای هم کلاسی هایشان بخوانند. این کار راهی برای علاقه مند کردن بچه ها به مباحث علمی، فرهنگی، هنری و... است.

۲۰. یکی از فعالیت های فوق برنامه، تقسیم دانش آموزان به گروه های چند نفری و انتخاب فعالیت های گروهی فوق برنامه در راستای تکمیل مفاهیم درسی است.

منبع

http://www.everythingsl.net/inservices/twenty_five_quick_tips_classro_70733.php